48958 - KABRİN ÜZERİNE YAŞ HURMA DALI VEYA ÇİÇEK DİKMEK MEŞRÛ DEĞİLDİR

Soru

Ben, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bir kabrin üzerine yaş hurma dalı diktiğine dâir bir hadis okumuştum.Kabirleri ziyâret eden kimsenin böyle yapması sünnetten midir?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Soruyu soran kimsenin işâret ettiği hadis, Abdullah b. Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet edilmiştir.

Nitekim Abdullah b. Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- şöyle demiştir: "Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- iki kabre uğradı ve şöyle buyurdu:

إِنَّهُمَا لَيُعَذَّبَانِ، وَمَا يُعَذَّبَانِ فِي كَبِيرٍ، أَمَّا أَحَدُهُمَا فَكَانَ لاَ يَسْتَتِرُ مِنْ الْبَوْلِ، وَأَمَّا الآخَرُ فَكَانَ يَمْشِي بِالنَّمِيمَةِ، ثُمَّ أَخَذَ جَرِيدَةً رَطْبَةً فَشَقَّهَا نِصْفَيْنِ، فَغَرَزَ فِي كُلِّ قَبْرٍ وَاحِدَةً، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! لِمَ فَعَلْتَ هَذَا؟ قَالَ: لَعَلَّهُ يُخَفِّفُ عَنْهُمَا مَا لَمْ يَيْبَسَا

[رواه البخاري ومسلم]

'Şüphesiz ki o ikisi azap çekiyorlar. Çektikleri azap da büyük bir şey değildir (kolay olan, fakat ondan korunmaları nefislerine zor gelen bir şey idi.) Oysa o şey, büyük günah idi.' Onlardan birisi, idrar sıçrantısına karşı korunmazdı. Diğeri ise (insanlar arasında) laf getirip-götürürdü. Peygamber-sallallahu aleyhi ve sellem- sonra yaş bir dalını alarakortasından ikiye ayırdı ve her bir parçasın bir kabrin üzerine dikti. Sahâbe: Ey Allah'ın elçsi! Bunu niçin yaptın? Soduklarında şöyle buyurdu: Bu iki dal, yaş kaldıkça o ikisinden azabın hafifletimesini ümit ederim' buyurdu."

Buhârî, hadis no: 218, Müslim, hadis no: 292

Bazı âlimler, ölünün üzerinden azabın hafifletilmesinin sebebinin; yaş hurma dalının Allah Teâlâ'nın adını tesbih ettiğini ve bunun da azabın hafifletilmesine sebep olduğu şeklinde yorumlamışlardır. Fakat bu görüşün doğruluk derecesinin araştırılması gerekir.

İmam Nevevî -Allah ondan râzı olsun- bu konuda şöyle demiştir:

"Bu görüş, şu âyeti delil olarak gösteren tefsircilerin pek çoğunun veya çoğunluğunun görüşüdür:

[وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ [سورة الإسراء الآية: ٤٤

"Yedi kat gök, yeryüzü ve bunların içinde bulunanlar, O'nu tesbih ederler. O'na hamd ederek tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur.Ne var ki siz, onların tesbihini anlamazsınız. O, halîmdir, çok bağışlayıcıdır." İsrâ Sûresi: 44

Bu âlimler şöyle demişlerdir:

"Bunun anlamı; göklerde ve yerde Allah'ı tesbih etmeyen hiçbir canlı yoktur," demektir.

Sonra şöyle demişlerdir:

"Her şeyin canlı oluşu, bulunduğu duruma göredir.Örneğin tahta, kurumadığı sürece canlıdır.Taş, kesilip parçalanmadığı sürece canlıdır.Tefsircilerle âlimlerden bazı tahkikçiler, bu hükmün genel olduğu görüşüne varmışlardır."

Yani; Allah Teâlâ'yı tesbih etmek; sadece yaş olan şeye hastır, kuru olan şeye denilemez. Dolayısıyla yaş ve kuru her şey, Allah Teâlâ'ya hamd ederek tesbih ederler.

Hadisçi el-Hattâbî -Allah ona rahmet etsin- ve ona uyan âlimler, insanların bu hadisi delil göstererek kabrin üzerine yaş hurma ve buna benzer şeyleri dikmelerine şiddetle karşı çıkmış ve bu hadis hakkında şöyle demiştir:

"Bu, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in, hurma dalı taze kaldığı sürece o ikisinden kabir azabının hafifletilmesi için duâ etmesine yorumlanır. Yoksa hurma dalını diğer şeylerden ayırt eden bir özellik yoktur.Aynı şekilde yaş olan şeyde bulunan anlam, kuru olan şeydeki anlamda yoktur,

denilemez."

Buna göre bu durum, Rasûlullah Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e hastır. Bu sebeple bir kimsenin kabrin üzerine yaş hurma dalı veya başka bir şey koyması veya dikmesi müstehap değildir.

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komitesi bu konuda şu fetvâyı vermiştir:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in iki kabrin üzerine yaş hurma dalı koyması ve kabirlerinin üzerine hurma dalı konulan o ikisinden azabın hafifletilmesini ümit etmesi, Allah Teâlâ'nın, elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e göstermiş olduğu azap olunan iki şahsı hakkındaki muayyen bir olaydır, yoksa genel bir olay değildir. Bu da, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e has bir durumdur. Müslümanların kabirlerinin böyle olması konusunda Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den bir fiil olmamıştır. Rivâyetlerin farklı olmasını varsayarsak, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- iki veya üçten fazla böyle bir şey yapmamıştır.Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetini örnek alma ve müslümanlara faydalı olma konusunda onlardan daha gayretli kimseler olmamasına rağmen sahâbeden birisinin böyle yaptığı bilinmemektedir.Sadece Bureyde el-Eslemî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o kabrinin üzerine iki yaş hurma dalı konulmasını vasiyet etmiştir. Fakat sahâbeden -Allah onlardan râzı olsun- onun bu vasiyetini onaylayıp yerine getiren hiç kimseyi bilmiyoruz."

Değerli âlim Abdulaziz b. Baz -Allah ondan râzı olsun- da bu konuda şöyle demiştir:

"Böyle yapmak, meşrû değildir. Aksine bu bir bid'attır. Çünkü Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- yaş hurma dalını koymasının sebebi; o iki kabir sahibinin azap görmekte olduklarını Allah Teâlâ'nın, elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gösterdği içindir.Yoksa Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- diğer kabirlerin üzerine yaş hurma dalı koymamıştır. Böylelikle kabirlerin üzerine (yaş hurma dalı veya ağaç) dikmenin câiz olmadığı anlaşılmış olmaktadır. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmaktadır:

[مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ] متفق عليه

"Her kim, bu işimizde (dînimizde) olmayan bir şeyi ona ihdâs eder (açık veya gizli Kur'an ve sünnette aslı olmayan bir şey getirir)seo ihdâs ettiği şey, reddolunur."Buhârî ve Müslim

[مَنْ عَمِلَ عَمَلاً لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ] متفق عليه

"Her kim,işimiz (dînimiz) üzere olmayan bir iş işlerse, o işlediği şey reddolunur (bâtıldır ve ona itibar edilmez)."Buhârî ve Müslim

Aynı şekilde yukarıda zikredilen iki hadis gereği, kabirlerin üzerine yazı yazmak ve çiçek dikmek de câiz değildir. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- kabirleri kireçle sıvayıp boyamayı, kabirlerin üzerine bina yapmayı ve kabirlerin üzerine oturmayı yasaklamıştır. Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

عَنْ تَجْصِيصِ الْقَبْرِ، وَأَنْ يُقْعَدَ عَلَيْهِ، وَأَنْ يُبْنَى عَلَيْهِ بِنَاءٌ r نَهَى رَسُولُ اللَّهِ

[رواه مسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kabri kireçle sıvayıp boyamayı, kabrin üzerine oturmayı ve kabrin üzerine binâ yapmayı yasakladı."Müslim

(İslâmî Araştırmalar Dergisi, sayfa: 5-68)